ΑΠΟ ΤΟ ΘΡΥΛΟ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

Η ΣΤΟΙΧΕΙΩΜΕΝΗ ΑΓΡΙΕΛΗΑ

Ἡ συνέχεια τῆς ἱστορίας ἑνὸς δέντρου. Ὁ Ἰμβραὴμ Πασᾶς καὶ ὁ κρυμμένος θησαυρός. Οἱ τρεῖς Μανιᾶτες ἀδελφοὶ καὶ τὸ φοβερὸ τέλος τους. Ἕνας περίεργος διάλογος στὴ σκηνὴ τοῦ Τούρκου Στρατάρχη. Οἱ θησαυροθῆραι καὶ ὁ ἰδιοκτήτης τῆς ἀγριελῆᾶς. Μιὰ προφητεία τοῦ Παπουλάκου. Ἡ Νεράϊδα τῆς ἀγριελῆᾶς, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Στὸ περασμένο φύλλο διηγηθήκαμε τὴν τραγικὴ ἱστορία τῆς «Π ρ ι γ κ η π έ σ σ α ς τ ῆ ς Κ α λ α μ ά τ α ς», ποὺ ἀγάπησε ἕναν ὤμορφο βοσκὸ καὶ τὸν συναντοῦσε κάτω ἀπὸ μιὰ μεγάλη ἀγριελιά. Καὶ εἴδαμε τί συνέβη ὅταν ὁ πατέρας της, ὁ ἄγριος Βιλλαρδουΐνος, ἀνεκάλυψε τὸ εἰδύλλιο : Ἐκρέμασε τὸ βοσκὸ ἀπὸ τὸ δέντρο κι' ἔκλεισε τὴν κόρη του Ἰσαβέλλα στὸν Πύργο.

Ἡ ἀγριελιὰ ὅμως αὐτὴ ἔχει καὶ ἄλλη ἱστορία, στὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας, ἢ μᾶλλον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως :

Ὁ Ἰμβραὴμ Πασᾶς, ἀφοῦ ἐπολιόρκησε τὴν Τριπολιτσά, ἐγύριζε μὲ τὸ στράτευμά του στὴν Καλαμάτα, ὅπου εἶχε τὸ ὁρμητήριό του. Στὸ δρόμο ὅμως ἀρρώστησε ἀπὸ κακοήθη πυρετό, καὶ μὴ μπορῶντας νὰ προχωρήσῃ, ἀναγκάστηκε, ὅταν ἔφτασε στὴν ἀγριελιὰ αὐτὴ νὰ στρατοπεδεύσῃ.

Βλέποντας τὸ γιγαντόκορμο δέντρο, τὸ ἐθαύμασε καὶ ρώτησε γι' αὐτό. Μερικοὶ ντόπιοι τοῦ διηγήθηκαν τότε τὴν ἱστορία της, ἀπὸ τὸν καιρὸ τῶν ἀρχαίων Σπαρτιατῶν ὥς τότε. Τοῦ εἶπαν δηλαδὴ ὅτι ἡ ἀγριελιὰ ἦταν στοιχειωμένη, καὶ ὅτι ὅποιοι ἐπεχείρησαν νὰ τὴν κόψουν, ἔπαθαν διάφορες συμφορὲς καὶ τέλος παράτησαν τὸ σχέδιό τους.

Ὁ Ὀθωμανὸς στρατηλάτης ἐσκανδαλίστηκε.

— Ἐγὼ ὅμως θὰ τὴν κόψω ! εἶπε μὲ πεῖσμα.

Καὶ διέταξε δυὸ μεγαλόσωμους Ἀράπηδες νὰ ρίξουν κάτω τὸ παμπάλαιο δέντρο. Πῆραν οἱ Ἀράπηδες τὰ τσεκούρια καὶ χτυποῦσαν, ἀλλὰ τὸ σίδερο πεταγόταν πίσω στομωμένο καὶ δὲν ἐπλήγωνε κἂν τὸ δέντρο... Ἀπὸ τὸν κόπο, ἀπὸ τὴν ἀγωνιώδη προσπάθεια, οἱ Ἀράπηδες ἔπεσαν χάμω λιγοθυμισμένοι...

Φλογίστηκε ἀπὸ τὸ θυμό του ὁ Ἰμβραήμ, διέταξε νὰ σωριάσουν θαμνόκλαδα γύρω ἀπὸ τὴν ἀγριελιὰ καὶ νὰ τὴν κάψουν... Ἀλλὰ ἡ φλόγες ἔζωναν τὸ δέντρο καὶ τὸ τύλιγαν, χωρὶς νὰ τὸ φθείρουν, χωρὶς κἂν νὰ τσουρουφλίσουν τὴ φλούδα του !...

Ἀπὸ τὸ κακό του ἀρρώστησε ὁ Ἰμβραὴμ περισσότερο, ὁ πυρετὸς τοῦ ἀνέβηκε. Σὲ τέτοια κατάστασι βρισκότανε, ὅταν παρουσιάστηκαν μπροστά του τρεῖς ἀδελφοί, Μανιᾶτες. Ἤθελαν νὰ τοῦ μαρτυρήσουν κάτι σπουδαῖο, ὅπως ἔλεγαν.

Ὁ Ἰμβραὴμ τοὺς δέχτηκε καὶ ἄκουσε τὶς προτάσεις τους. Τοῦ ὑπέσχοντο νὰ τοῦ δείξουν ἕνα μεγάλο θησαυρό, κρυμμένο σ' ἕνα μέρος ποὺ τὸ ἤξεραν μόνο αὐτοί, ἀπὸ οἰκογενειακή τους παράδοσι. Θὰ τοῦ ἐφανέρωναν ὅμως τὸ θησαυρὸ μὲ τὴ συμφωνία νὰ τοὺς διορίσῃ δημογέροντας στὸ χωριό τους, καὶ νὰ τοὺς δώσῃ τὸ ἕνα τρίτο ἀπὸ τὸ θησαυρό.

Ὁ Ἰμβραὴμ Πασᾶς, ἂν καὶ πίστευε εὔκολα στὶς διάφορες δεισιδαιμονίες, αὐτὴ τὴ φορὰ ἐδυσπίστησε. Ἐνόμισε ὅτι ἔχει νὰ κάνῃ μὲ κατασκόπους καὶ τοὺς ἐκύτταζε μὲ ἄγρια σιωπή, σκεπτόμενος νὰ διατάξῃ τὸν ἀποκεφαλισμό τους.

— Ἐσᾶς σᾶς ἔστειλαν στὸ στρατόπεδό μου οἱ γκιαούρηδες, γιὰ νὰ ἰδῆτε τί γίνεται ! τοὺς εἶπε ἀπότομα.

— Πασᾶ μου, ὄχι ! διαμαρτυρήθηκαν μὲ μιὰ φωνὴ καὶ τὰ τρία ἀδέλφια. Ὄχι, τέτοιο πρᾶμμα !... Νὰ σοῦ δείξουμε τὸ μέρος ποὺ εἶνε κρυμμένος ὁ θησαυρός, κι' ἂν δὲν βρεθῆ τότε νὰ μᾶς κάνῃς ὅ,τι θέλεις.

— Αὐτὸ εἶνε δίκαιο, καλὰ λένε, εἶπε ὁ χόντζας τοῦ στρατοπέδου ποὺ παρακολουθοῦσε τὴ συνομιλία.

— Καὶ ποῦ βρίσκεται ὁ θησαυρὸς αὐτός ; ρώτησε ὁ Ἰμβραήμ.

— Κάτω ἀπὸ κείνη τὴν ἀγριελιά, Πασᾶ μου !

Ἀπὸ τὸ ἄνοιγμα τῆς σκηνῆς του, ὁ κατάκοιτος Στρατάρχης εἶδε τὸ στοιχειωμένο δέντρο ποὺ τόσο εἶχε ἐξερεθίσει τὴ φιλοτιμία του, καὶ μπῆκε σὲ καινούργιες σκέψεις. Ἂν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι ἔλεγαν τὴν ἀλήθεια ; Γιατί νὰ μὴ δοκιμάσῃ ;

— Καὶ ποῦ τὸ ξέρετε σεῖς ; τοὺς ἐρώτησε... Μιλᾶτε γρήγορα !...

— Ἀπὸ τὸν πατέρα μας, καὶ κείνος ἀπὸ τὸ δικό του..., εἶπαν οἱ δύο ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς, καὶ ὁ τρίτος ἐπρόσθεσε :

— Ἐγώ, μιὰ νύχτα, μὲ τὸ φεγγάρι, τὸν εἶδα τὸ θησαυρό... Ὅλο ἀσημένια τάλλαρα... Τὰ εἶχε βγάλει στὴ βοσκὴ ἕνας Ἀράπης καὶ τὰ ξανάφερνε στὴ φωλιά τους... Εἶδα τὴ γῆς ν' ἀνοίγῃ καὶ νὰ τὰ καταπίνῃ !

— Αὐτὸς εἶνε Σαββατογεννημένος, Πασᾶ μου, ἐξήγησαν οἱ δυὸ ἄλλοι Μανιᾶτες, γιὰ τὸν ἀδελφό τους ποὺ διηγήθηκε τὸ ὅραμα.

— Καλά, ρώτησε ὁ Ἰμβραήμ, καὶ γιατί τόσον καιρὸ δὲν ἐσκάβατε τὴ γῆς νὰ ξεθάψετε τὸ θησαυρό ; Περιμένατε νὰρθῶ ἐγὼ στὸν τόπο σας ;

— Ἀμ' χρειάζονται πολλὰ χέρια, Πασᾶ μου, τοῦ ἀποκρίθηκαν, χρειάζεται ὁλάκερος στρατός... Ὁ θησαυρὸς εἶνε βαθειὰ χωμένος.

Ὁ Ἰμβραὴμ δὲν ἐδίστασε πειά. Διέταξε τρακόσιους στρατιῶτες του νὰ σκάψουν σύμφωνα μὲ τὶς ὁδηγίες τῶν τριῶν χωριχῶν... Κι' οἱ Ἀραπάδες ἔσκαβαν, ἔσκαβαν, ἔσκαβαν, μιὰ ὁλάκερη μέρα. Ὅλο τὸ χωράφι, γύρω ἀπὸ τὴν ἐλιά, τὸ ἔφεραν ἄνω-κάτω. Μὰ δὲν εὑρῆκαν τίποτε. Οὔτε σημάδι θησαυροῦ.

Ὁ Ἰμβραὴμ ἔχασε τὴν ὑπομονή του.

— Ψέμματα μοῦ εἴπατε, γκιαούρηδες ! ἐφώναξε ἄγριος. Εἴσαστε κατάσκοποι !

Καὶ διέταξε νὰ κρεμαστοῦν ! Σὲ λίγο, τὰ πτώματα τῶν τριῶν δυστυχισμένων ἀδελφῶν, ποὺ ἡ ἀμάθεια τοὺς ἔκανε νὰ πιστέψουν ἕνα θρύλο, ἐκρέμονταν ἀπὸ τοὺς κλώνους τῆς ἀγριελῆᾶς !

Ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἀνθρωποθυσία αὐτή, ὁ Ὀθωμανὸς Στρατηλάτης... ἔννοιωσε τὸν ἑαυτό του καλύτερα καὶ διέταξε νὰ συνεχισθῆ ἡ πορεία τοῦ στρατεύματός του πρὸς τὴν Καλαμάτα, ὅπου ἔφτασε τὴν ἴδια μέρα, καὶ ὅπου οἱ ντόπιοι Τοῦρκοι τοῦ ἔκαναν μεγάλη ὑποδοχή.

* * *

Ἡ παράδοσις τοῦ κρυμμένου κοντὰ στὴν ἀγριελιὰ θησαυροῦ σώζεται ἀκόμη στὰ περίχωρα. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσι τῆς Ἑλλάδος, ἔγιναν διάφορες προσπάθειες νὰρθῆ σὲ φῶς ὁ θρυλικὸς θησαυρός, ἀλλὰ ποτὲ δὲν εὑρέθηκε τίποτα. Ἡ τελευταία ἀνασκαφὴ γίνηκε στὰ 1904. Ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ χωραφιοῦ μάλιστα, μέσα στὸ ὁποῖον βρίσκεται ἡ ἀγριελιά, ἀναγκάζονταν ν' ἀφίνῃ γύρω της ἀρκετὴ ἔκτασι γῆς ἀκαλλιέργητη, γιατί ἐπήγαιναν κατὰ καιροὺς διάφοροι θησαυροθῆραι καὶ τοῦ ἀναστάτωναν τὰ γεννήματα !

* * *

Ὅταν, κατὰ τὸ 1848, ὁ διαβόητος ἀγύρτης καλόγηρος Παπουλᾶκος, στὴν ἐπαναστατικὴ ἐκείνη περιοδεία του, ἐπέρασε καὶ ἀπὸ τὴ Μεσσηνία, στάθηκε κάτω ἀπὸ τὸ ἱστορικὸ δέντρο καί, μαζὺ μὲ τὶς διάφορες προφητεῖες του, εἶπε καὶ τὴν ἀκόλουθη :

— Βλέπετε αὐτὴ τὴν ἀγριελιά ; Θαρθῆ καιρὸς ποὺ θὰ πνιγῆ ἐδῶ τὸ βουβάλι στὸ αἷμα !

Ἡ προφητεία αὐτὴ τοῦ καλογήρου ἀλήθεψε, ἐν μέρει. Γιατί στὸν καιρὸ τῶν Ὀθωνικῶν, κοντὰ στὴν ἀγριελιὰ αὐτή, γίνηκε συμπλοκὴ τῶν ἐπαναστατῶν καὶ τοῦ Βασιλικοῦ στρατοῦ, μὲ λίγα ὅμως θύματα.

* * *

Ἡ ἀγριελιὰ εἶνε γνωστὴ σ' ὅλους τοὺς ἀγωγιᾶτες καὶ ὁδοιπόρους τῆς Μεσσηνιακῆς πεδιάδος. Καὶ ἐπειδὴ ἡ λαϊκὴ ψυχὴ εἶνε μιὰ καὶ ἡ αὐτή, μὲ ὅλη τὴν πρόοδο τοῦ πολιτισμοῦ, ἐξακολουθοῦν καὶ σήμερα νὰ τὴ θεωροῦν στοιχειωμένη, καὶ νὰ περνοῦν σιωπηλοὶ μπροστά της. Γιατί πιστεύουνε ὅτι ὁ διαβάτης ποὺ θὰ περάσῃ ἀπὸ κεῖ νύχτα, καὶ θὰ μιλήσῃ, θὰ χάσῃ τὴ μιλιά του ! Θὰ τοῦ τὴν πάρῃ γιὰ πάντα ἡ νεράϊδα ποὺ εἶνε κρυμμένη στὸν κορμὸ τῆς πανάρχαιας ἀγριελῆᾶς !...

Ο ΠΑΛΑΙΟΣ

ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΕΘΙΜΑ

Ο ΓΑΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΞΥΛΟ

Σὲ μερικὰ χωριὰ τῆς Πορτογαλίας ἐπικρατεῖ ἡ συνήθεια, ὅταν δυὸ νέοι πρόκειται νὰ παντρευτοῦν, νὰ συναντῶνται δῆθεν τυχαίως στὸ δρόμο καὶ νὰ... μπατσίζωνται ! Τὴν ἀρχὴ τὴν κάνει ὁ γαμπρός, ἀλλὰ καὶ ἡ νύφη δὲν ἀργεῖ νὰ τοῦ ἀνταποδώσῃ τὰ ἴδια. Τὸ περιεργότερο εἶνε ὅτι τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ τοῦ προγαμιαίου ξυλοκοπήματος ἔχουν σπουδαῖες συνέπειες γιὰ τὸ μέλλον. Γιατί ὅποιος ἀπὸ τοὺς δυὸ φάει τοὺς περισσότερους μπάτσους, κατὰ τὴ μαρτυρία τῶν παρισταμένων, εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ τηρῆ στάσι ὑποταγῆς πρὸς τὸ ἕτερον ἥμισυ ἐφ' ὅρου ζωῆς. Ἀλλοίμονο λοιπόν, ἂν βγῆ νικητὴς ἀπὸ τὸν ἀγῶνα αὐτὸν ἡ γυναῖκα !

ρανοῦ !... Ἰωάννα, πόσο εἶνε ὄμορφα τὰ μακρυὰ βλέφαρά σου !... Ἰωάννα μου, πέθανες ; Γειά σου, ἄρχοντά μου ! Τώρα εἶμαι κι' ἐγὼ πλούσιος σὰν κεῖ σένα ! Γειά σου !...

— Ὁ δυστυχισμένος ὁ γέρος τρελλάθηκε... Ἐγὼ δὲν ἔχω πειὰ ἀρραβωνιαστικιά. Μὰ ἔχω ἀκόμα τὰ μυαλά μου... Ἂς εὐχαριστήσω τὸ Θεὸ τὸν παντοδύναμο... Θεέ μου, Θεέ μου, σ' εὐχαριστῶ !...